

Büyük Felaket Küçük Umut

— Levent SARI · 29 Aralık 2020

Kapıyı açmaya çalıştı fakat kar kapının önüne yığıldığı için açılmadı. Bir zaman yüklendi kızarak. 'La havle Ve la Kuvvete' dedi araladığı kapıdan dışarıya bakarak. Sanki dışarıdan da birileri omuzluyormuş gibi oluyordu kapıdan. Zar zor bir kendi sığacak kadar yer açınca yan tarafa dayadığı küreği alıp dışarı çıktı. Yaklaşık 120 cm kar birikmişti kapının önüne, normalde 40 cm kadardı ama gece tipi savurup kapının bulunduğu tarafı adeta yükseltmişti.

Çıktıktan sonra bir kişinin sığacağı kadar bir yol açmaya başladı. Önce Tuvalet tarafını iyice kürüdü, sonra ahırın önünü açtı ki hayvanları az sonra suya götürecekti.

Gece yağın kar dinmiş, güneş ışıklarını göstermeye başlamıştı. Güneşin soğuğa bir etkisi olmamakla birlikte sadece aydınlık anlamında bu dağ köyüne fayda sağlıyordu. Hızlı bir şekilde yol açan Abdurrahman, kapıdan çıkan oğlana gülümseyerek baktı. 'Uyandın mı kara oğlum benim, hadi hayırlı sabahlar, hemen hayvanları suya götürelim' sonra serbestsin. Çocuk 15 yaşlarında, ağır başlı, köyde efendiliği ile bahsedilen birisi idi. Bu efendiliğini tasdik eder şekilde de yaparak tamam şeklinde kafasını sallayıp önce kuraklıktan aldığı ibrik ile tuvaletin yolunu tuttu.

Çok geçmedi ki hayvanları çözüp dışarı çıkardı, yavaş ve soğuk adımlarla çok da uzak olmayan çeşmeye doğru yollanmışlardı. Hayvanları çok sıkılmadan, yerlerin don olacağını da hesaplayan Hüseyin aheste aheste yürüyordu. Bir ara imrenip yerden biraz kar aldı ağzına koydu. Dişleri adeta donmuştu, titrediğini hissetti. Hüseyin elini montunun içine iyice sokarak ısınmaya çalıştıysa da çok da etkili olmamıştı. Çeşmeye yüksek ihtimal kendilerinden önce bir kişi daha hayvanlarını getirmiş olacak ki hayvan izleri vardı.

Köyün çeşmesinin üç adet oluğu iki tane de kurması vardı. Hayvanlar su içerken öğrenile geldiği üzere ılık çalınır onların suyu sakın bir şekilde içmesi sağlanırdı, öyle de oldu. Çeşmenin yanından ayrılırken köyden birisi daha hayvanlarını getirmek üzere çeşmeye yönelmişti. Karşılaştıklarında şakalaşma mahiyetinde bir birlerine kartopu attılar, kendisinden bir kaç yaş büyük olan Murat idi bu. İyi geçinirlerdi, halasının da oğlu oluyordu aynı zamanda, böyle kış akşamlarında onlara gider dokuz taş oynarlar, oyunu sonuna doğru az da olsa mızıkçılık çıkar, halası ona güzel bir umaç yapıp, gönlünü alırdı. Murat hayvanlarla gülerek geçtikten sonra neden bilinmez bir hamle yapıp geri dönerek büyükçe bir kartopu alıp tepesinden aşağı çevirmişti. Bir yandan da 'Dayımın oğlu, kar topu böyle olur diye iştahlı iştahlı gülüyordu. Yaşça da büyük olan Murat' a karşı hiç bir şansının olmadığını anlayan Hüseyin uzaklaşıp kartopu atmaya yeğlemişti, bunda da çok başarılı olduğu söylenemezdi ya.

Kapıya geldiğinde hayvanları içeri sokmadan beklemesini söyledi annesi, elinde ki değneğe dayanıp beklemeye başladı. Bir yandan da annesi ile muhabbete takılmıştı. Sabah kahvaltı da ne yaptığını öğrendi, aldığı cevaba o kadar mutlu olmuştu ki için için seviniyordu. Sündürme, çökeleğin yağda eritilmesi ile yapılan bir köy yiyeceği idi. Yufka ekmek ile yemeyi çok seviyordu. Bir de kaynamış köy yumurtasına hayır demezdi.

Normalde şehirde yatılı bir okulun pansiyonunda kalıyordu, sömestr tatili için gelmiş olan Hüseyin,

özlemine bazen Timbırlı adını taktığı köpeği ile konuşarak gideriyordu. Aslında o hemen hemen bütün hayvanlarla da konuşurdu. Bazen ev kedisi Zalim ile bazen Küçük buzağı Alabula ile bazen de Sarı inek ile uzun uzun dertleşirdi. Platonik de olsa bu dertleşmeler kendisini iyi hissetmesini sağlardı.

Babası ahırda hayvanların altını temizlenmiş, kuru dedikleri kurumuş hayvan gübresini yere sermişti. Bu işlem hemen her sabah tekrarlanırdı. Yine öyle olmuş fakat babası bugün biraz geç kaldığı için kapıda beklemek zorunda kalmışlardı. Babasının işareti ile içeri aldılar hayvanları, hepsi zaten yerini biliyordu. Tek tek yerlerine bağladılar, saman ve yemlerini de verdikten sonra en mutlu olduğu şey olan tımar işine başladı Hüseyin. Adeta hayvanlara masaj yapıyor gibiydi. Onların o tüylerini düzeltirken kendisinin hissettiği mutluluğu anlatamazdı. Hepsini tek tek tımar etti. Ama en çok da Alabula'nın yanında bekledi. O bunları yaparken annesi de sağma işlerini yapıyordu. Tüm bu mutlu tabloyu annesinin 'Hadi yavrum çöz buzağıyı da emsin annesini o da acıkmıştır. Baksana bakışlarına' sözleri bölmüştü. Çözdü ve de annesinin yanına koşarak gitmesini izledi uzun uzun.

Ahırda ki işleri bitmiş eve dönmüşlerdi. Sobayı sabah babası yakmıştı, çayı ve sündürmeyi annesi hazırlamış, sofraya da bizzat Hüseyin yardım etmişti. 'Kaymak var mı' diye sordu annesine zira Bal kaymağa bayılıyordu. Babasının arıları vardı kendi yiyeceklerini karşılayacak kadar, fazla olursa da zaten eşe dosta dağıtıyorlardı. Köyde bunlardan hediye çıta Bal almayan kalmamıştır diyebiliriz.

Annesi bildiği için zaten hazırlamıştı bile bal kaymağı. Sofraya oturdukları sırada Murat daldı içeri, 'Dayı, Hüseyin' e bir sorsana o son yediği kartopunun tadı nasılmış' kart gülüşlerle süslediği sözlerine kimse alınmıyordu. Hüseyin aslında biraz sinir olsa da seviyordu onu. Bunun muhabbet olsun diye söylediğini biliyordu.

Hep birlikte oturdular sofraya, Murat sobaya yakın oturup çayları dökme işini de üstlenmişti. Murat' ın gelmesi üzerine Hüseyin'in annesi çok sevdiklerini bildiği için 'size bir de ekmek kızartayım demiş ayağa kalkmış ve o sırada büyük uğultu duyulmaya başlamıştı. Öncesindeki köpek havlamalarını, kedinin kendisini adeta duvarlara vurmasını hiç belki de hiç hatırlamayacaktı.

Uğultu adeta toprağın altından gelen bir canavar gibiydi. Öyle korkunç bir sesteki ki herkes şoka girmiş, hareket edemiyordu. Duvarlar titriyor tavanın örtüsü ağaçlar adeta kâbus gibi çöküyordu. Daha önce yaşadıkları depremler gibi değildi bu sefer ki de ayrıca. Dehşet bir sıkışmadan olsa gerek patlamaya başlamıştı duvarlar, işte her şey bundan sonra olacaktı. Keskin kokulu bir toz bulutu kalktı havaya, adeta boğazlara sıvanıyordu. Kıyamet bu olsa gerek, herkes herkesten kaçıyordu ve fakat hareketsiz bir şekilde idi de.

İnilti aldıkları uğultunun yerini, ahır tarafından gelen acı çeken hayvan sesleri durmak bilmiyordu.

Seslenmek istedi sonra yardım istedi boşlukta sesinin çıkmadığını fark etti neden sonra. Daracık bir yerde sıkışmış kalmıştı. Sağ baldırında da bir yanma, bir batma vardı lakin hareket edemediği için acıyı önemsemiyordu. Işık yoktu, hava yoktu, yakınlarından gelen inilti vardı. Sürünmesi gerektiğini biliyordu fakat acaba vücudu ardı sıra gelebilir miydi? Ayrıca bu mezardan çıkabilir miydi?

Seslenmek istedi, düğümlendi boğazı şiddetli bir şekilde hapşırıldı. Her ne kadar ışık olmasa da boğazından ve burnundan siyah bir toz bulutu çıktığını hissedebiliyordu. Bundan sonra sesi de çıkmıştı artık. 'Anneeeee' diye bir çığlık attı. Etrafta duyulup duyulmadığını bilmeden defalarca seslendi.

Ümitsiz bir şekilde sustu, duman da vardı demek ki bir yerler yanıyordu. Hareket etmem gerekiyor dese

de hava alamadığı için hareket de edemiyordu.

Bu neydi, ne kadar sürmüştü, annesi nerede idi, her zaman kendisine kol kanat geren babası şimdi neden ses vermiyordu? Sorular peş peşe gelirken bir ışık belirdiğini hissetti dağılan toz bulutunun arasından. Süründü, çıkmak için var gücü ile yüklendi. O kadar dar bir alandı ki nasıl geçtiğini anlamamıştı bile. Baldırındaki batma şiddetlenmiş olmasına rağmen acısını içine çekip 'Allah'ım bana yardım et' diyebilirdi. İlk defa ağladığını hissetti bu felaket anlarında. Hem de hıçkırığa hıçkırığa, bir de ensesine yakın bir yerde sıcaklık hissetti. Son bir hamle ile bir daha hareket etmek istedi. Öyle küçük hareketler ediyordu ki, başka zaman olsa kendisine kızardı da. Zira bu aileye çemrekler sülalesi derlerdi, her zaman, her işlerinde, o kadar çalışkan ve hızlı idiler ki anlatılmazdı.

Haydi Bismillah deyip altında kalan kolunu çıkarmak için bir hamle daha gerçekleştirdi. Sırtına bir şeyin çöktüğünü artık daha net hissediyordu. Tavanda bulunan beş on diye adlandırılan ağaçlardan birisi olabilirdi belki, belki de yıkılan kerpiç duvarın bir kısmı diye düşündü. Kolu halen altında idi ki biraz daha kalsa kan oturacaktı. Tüm bu duygu düşünceler içinde dışarının temiz havasını da hissetmeye başlamıştı. Yakınlarında bir yangın olduğu da aşikârdı lakin kaybedecek zamanı yoktu. Sonra hareketsiz bir şekilde kalmanın daha iyi olacağı fikri belirdi zihninde, illa ki birileri yardıma gelir diye düşündü. Şimdi sesini ve gücünü boşa harcamadan beklemelisin dedi bir iç ses, diğer taraftan başka bir iç ses çıkmaya çalışıyordu ikna etmeyi deniyordu. Yorgunluktan gözlerine bir ağırlıkta çökmeye başlamıştı. Bu sırada ' uyumak yok' dedi yine başka bir iç ses duydu. Hayal meyal annesini hissetti eli ile çekmeye çalışıyordu dışarıdan, 'sen nasıl çıktın anne dedi, son parçasını da yıkıntılar içinden çıkarırken. Karın üzerinde idi artık, ayağa kalkarken annesinin hayali de uzaklaşıp gitmişti.

Panik bir şekilde aşağı mahalleye doğru koştu, kim bilir yardım mı getirecekti? Sonra neden bilinmez geri döndü, yerle yeksan olmuş evin çatısında yaşam belirtisi aradı dumanlar, tozlar çıkıyordu. Kırılmamış kiremitleri kenara koyup içeri girmeyi denedi, ahırdan gelen ve yalvarışı andıran hayvan seslerine doğru gitti bu sefer de. Ahırın kapısı yoktu, duvarlar yoktu, göğü deler gibi uzanan bir kaç tane ağaç parçası vardı. Burada neler konuştu kendisi de hatırlamayacaktı ama hayvanlara bir şeyler anlatmaya çalıştı. Babası geldi aklına tekrar ev yıkıntılarının oraya geldi, baldırındaki yaranın acısını iyice hissediyordu artık. Ortalığı temizlemeye çalıştı, bir ses arıyordu. 'Anneeeee, babaaaaaa, Murat abiiii' diye seslendi defalarca. Ses soluk hatta inilti bile yoktu. Zinciri kırarak hareket eden Timbırlı dikkatini çekti, oysa o hayvan deprem boyunca aynı şekilde davranmış, yanından defalarca geçmesine rağmen algılayamamıştı. Çözdü zor da olsa köpeği bağlı olduğu zincirden. Çözülmesi ile kaçması bir oldu hayvanın. Keskin köpek sidiği kokusu genzini yaktı gencin. Yine ev yıkıntılarının üzerinde buldu kendini, yine seslendi. Bir el bulmuştu, toprağın içinde. Annesinin eli idi, eşelemeye başladı ama ağaçlar vardı üzerinde. Annesi ölmüştü. Burası dedi kendi kendine mutfak olmalı.

Bu sırada komşunun evinin avlu duvar arasından kurşun gibi bir bebek fırlamıştı. Yalın ayak harmanlara hatta ormana doğru koşuyordu, ağlıyordu bir de. Bunu algılaması yaklaşık üç dakika sonra oldu, tepki vermesi ise yine bir kaç dakika sonrasında olacaktı. Peşinden koşmak istedi, baldırındaki şiddetli ağrıya rağmen sendeleyerek yetiştirdi, çocuğu karın içine düşürerek durdurabilirdi, eline yüzüne kar sürdü çocuğun kendisine gelmesi için. Çocuk şokta idi belli, ayakları çıplaktı, üzerinde de düzgün bir şey yoktu. Yaklaşık dört yaşlarında ki çocuğun kendisine geldiğini görünce sımsıkı sarıldı, sırtındaki montu çıkarıp iyice sardı

sarmaladı. O anda bu çocuğun kim olduğu ile ilgili en ufak bir tahmini bile yoktu gencin. Tüm bu olanlara anlam veremiyordu. Çocuğun titremesini ve ağlamasını kesebilmek adına iyice sarıldı, çocuk da gencin boynuna boğazına sarılıyordu. Çocuğun elinde ki kan izlerini görünce kontrol etti bir yeri mi kanıyor diye. Çok şükür çocukta bir şey yok kelimeleri döküldü dilinden nice sonra kanın ensesindeki yaradan gelen kendi kanı olduğunu anladı.

Kendisini toparlamaya çalıştı, bir şeyler yapmalı idi, köpek seslerinden başka da bir ses gelmiyordu. Koskoca köyün hepsi mi toprak altında idi. Deprem olarak bile adlandırılmamıştı zihninde gencin. Çocuğu barınağa benzeyen bir yere bırakıp tekrar yıkıntılar arasına döndü, diğer evlerden inilti, yardım çığlıkları geliyordu. Üst başta bulunan bir evde kalınca bir ses tonu ile yalvaran adam sesi, adeta zamanı ve mekânı yararcasına yayılıyordu köyün İçine. Ağlayan bebek sesleri, hayvanların bağırtıları sonra haddinden fazla köpek havlamaları atmosferde yankılanıyordu.

Hayatından bu sahneyi kaldırmak istiyordu, ömür boyu suçluluk hisseceği durumlar yaşıyordu, neden yardım edemedim diye.

Tekrar barınağa gelip çocuğa sarıldı ve öylece uyuklamaya başladı, kan kaybının doğal sonucu idi bu durum. Yavaş yavaş soğuğu da hissediyordu ayaklarında. Uyumamak için direnemiyordu gözleri, dalıp gitti sonra. Uyandığında ne kadar süre geçtiğinden habersiz tepesinde koşturan jandarmalar vardı, yaşıyor bu çocuk yaşıyor sesleri ile battaniye içinde kesik kesik minibüse yüklenme görüntüleri kalacaktı. Bebek nerede diye sayıklıyor, onu da kurtarın diye yalvarıyordu. Benim annem öldü diye bir söz de çıktı minibüsün içinde. Kanamayı durdurun, baldırına tampon koyun seslerini duydu. Hareket edemiyordu, cansız öylece arka koltuğa yatırmışlardı. Bebek iyi bebek iyi aslanım dedi komutan sen kendine bak.

Tekrar kapandı gözleri, bir daha açılana kadar hiç bir ses duymadı ve de görüntü kalmadı zihninde. Hastane odasında uyandığında bebek de yanında idi. Hüseyin abi, uyandın mı sesi odada çınladı. O kadar yorgundu ki cevap veremedi sadece başını salladı. Bebeğin komşunun oğlu Mustafa Melih olduğunu anladı gözlerinden yaş damlarken.

Ve aradan on iki yıl geçmişti, Malatya Çocuk esirgeme kurumunda kalmışlar ikisi de büyümüşlerdi. Genç adam artık 27 yaşlarında yetişkin birisi olmuştu. On sekiz yaşını doldurunca devlet kendisine Malatya'da bir okulda memuriyet görevi vermiş, Askerlik görevinin ardından da Mustafa Melih'i de yanına almıştı. Şimdi ise Malatya'dan Van'a iki kişi yolculuk yapıyorlardı. Bu yolculuğun tek sebebi Subaşı köyünü ziyaretti. Şayet hala varsa yerinde görmek istiyorlardı. Sonradan duyduklarına göre köyden kurtulan sadece üç kişi idi. Üçüncü kişi de yaşlı bir amca idi duyduklarına göre. Onunla hiç tanışmamışlardı. Yol boyunca kimi zaman uyuklayarak, kimi zaman dinlenme tesislerinde vakit geçirerek yaşayacakları ilginç olaylardan habersiz aheste aheste gidiyorlardı.

İçlerinde anlatılmaz bir heyecan vardı Subaşı köyüne girmek üzere iken. Hüseyin yaşadıklarını en ince ayrıntısına kadar hatırladı. Mustafa Melih kimi anıları duyduğu kadar kafasında canlandırıyor, kimisini de az da olsa hatırlıyordu. İşte girmişlerdi köye, bomboş gözüküyordu, saat 11 civarı idi. Çeşmenin oluşu döven sesi arabadan indiklerinde sessizliği bölen tek şeydi. 'Kimse kalmamış mı' diyebildi Mustafa Melih, viran olmuş evlerin arasından yürüdüler. Yıkıntılarda bir ses bir siluet aradılar. Metruk evlerin

önlerini yabancı otlar sarmıştı. Dehşet dakikaları canlandı tekrar Hüseyin'in kafasında evlerinin yıkıntısının önüne gelince. Kimse kaldırmamış mı diye hayıflandı ise de herkes kendi derdine düştü öyle ya diye düşündü.

Birazdan yaşayacakları olaydan habersiz iki genç dolanıyorlardı etrafta. Ahır yerle yeksan olmuştu, kuraklık hala o eski durumu ile duruyordu, yarısı iyice yere düşmüş bir kısmı da taş duvarın üzerinde kalmıştı. Demir ya da malzeme anlamında birileri bayağı bir şeyler götürmüştü. Neden sonra bilinmez bir traktör sesi gelmeye başladı uzaktan. Geldiği yöne doğru ilerlediler, kendilerini göstermek istercesine iyice yaklaşmışlardı. Traktörü süren adam gençlerin yanına gelip durdu. 'Buyurun gençler hayır mı birini mi arıyorsunuz, eğer öyleyse burası eski köy artık, Yeni köy karşıya taşındı' dedi. Bir zaman suskunluk yaşansa da işaret dili ve tavırlar doldurmuştu bu boşluğu. Sonra traktörün sesinden rahatsız olacak ki stop etti ve anlamsız bir kaç hareket yaparak traktöre hâkim olduğunu göstermek istemişti belki de şoför. Söze hiç beklemeden girdi traktörü süren adam 'Hayır mı, birini mi arıyorsunuz? Siz kimsiniz, nerelisiniz?' Sorular peş peşe gelmişti hiç şüphesiz bu doğallığın güzelliği idi. Tek tek cevap verdiler sorunlara, ama her cevap bir şaşkınlığa bırakıyordu yerini. Bu adam Mustafa Melih'in İran'a çalışmaya giden babası çıkmıştı. Köy yer ile yeksan olunca o dönemde İran'da hapiste olduğu için geç dönmüş, tüm aileyi kaybettiğini demişler. O da yıkılmış doğal olarak ama evladını on beş sene sonra bağrına basmıştı, anlatılmaz duygular yaşadılar. Adamın anlatacağı çok şey vardı hali ile durmaksızın ve birçok bölümünü unutarak, konu bütünlüğü olmadan anlatıyordu. İki genç büyük depremden bu yanı böyle bir şok yaşamamışlardı. Güzel zamanların kesiti gibiydi, kim derdi ki sen kalkacaksın, bu koca mezarlığı andıran köye geleceksin on iki yıllık bir hasretin küllerinde umut ışığı bulacaksın.

Anlatılacak çok şey vardı öyle de oldu yeni köydeki yeni evlerine gittiler, yeni kardeşlerini gördü Mustafa Melih, yeni ailesine o kadar adapte olmuştu ki yıllardır bulamadığı sıcak yuvayı burada yaşıyordu. Acılarını anlattı sabaha kadar kardeşlerine, hayatının kahramanı Hüseyin abisinin onu nasıl sahiplendiğini, nasıl kurtardığını büyük felaket sırasında. Hüseyin ertesi gün yalnız döndü Malatya'ya fakat orada kocaman bir ailesi olduğunu bilerek.

Levent Sarı